

کتابخانه‌های روستایی، بایدها و نبایدها

گزارشی از پنجمین نشست انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران

○ فریبرز جلیلی

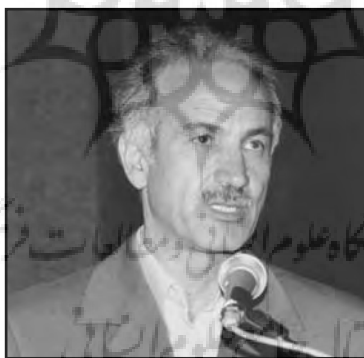
کارشناس کتابخانه‌های روستایی وزارت جهاد کشاورزی

حضور ایشان در انجمن می‌تواند مؤثر و پرفایده باشد.» سپس دکتر حافظیان، دبیر انجمن مطلب خود را این گونه آغاز کرد: «خانم نوش‌آفرین انصاری که از اساتید با سابقه و با تجربه در امر کتابداری هستند به بنده توصیه کردند مسئله کتابخانه‌های روستایی را به طور جدی در برنامه کاری خود مدنظر قرار دهم. بنابراین، در سفری که به کاشمر داشتم فعالیت‌های بسیار خوبی از کتابخانه‌های روستایی مشاهده کردم و این موضوع اشتیاق مرا برای مطالعه در زمینه این کتابخانه‌ها دوچندان کرد.»

وی با بیان این نکته که در حال حاضر بحث دانش بومی یکی از مقوله‌هایی است که از طریق کتابخانه‌های روستایی مطالعه می‌شود، عنوان کرد: «در این خصوص می‌توان به کار ارزنده یکی از متخصصان رشته کتابداری که مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته کشاورزی از دانشگاه کالیفرنیا اخذ کرده است، اشاره کرد. ایشان در روستای خورده از توابع شهرستان محلات در مکانی که کتابخانه روستایی قرار داشته است، پایگاهی را بنیان نهاده است که در آن به بررسی دانش بومی می‌پردازد و هم‌اکنون که چند سال از افتتاح آن می‌گذرد بسیار موفق عمل کرده و مورد توجه مجامع علمی قرار گرفته است.»

حافظیان اضافه کرد: «در حال حاضر که افتخار همکاری با آقای ملک احمدی، دبیر کل هیئت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور را دارم، ایشان نیز برای همکاری و مساعدت به کتابخانه‌های روستایی ابراز تمایل کرده‌اند.»

وی در انتها به تاریخچه کوتاهی از وضعیت کتابخانه‌های

پنجمین نشست انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با موضوع کتابخانه‌های روستایی و عنوان «کتابخانه‌های روستایی، دیروز، امروز، فردا» بیستم شهریور ماه جاری، با حضور دبیرکل هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور، رئیس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی، تعدادی از مسئولان معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری وزارت جهاد کشاورزی، مدیریت ترویج و مشارکت مردمی سازمان جهاد کشاورزی استان خراسان، اعضای انجمن، کتابداران و سایر مدعوین در محل آمفی تئاتر فرهنگسرای شفق برگزار شد.

در آغاز مراسم، پس از تلاوت کلام الله مجید و اعلام برنامه، دکتر فتاحی رئیس انجمن و عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد در سخنان کوتاهی با اشاره به رؤس فعالیت‌های انجمن، چنین گفت: انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران برنامه‌های متعددی را در دستور کار خود گنجانده و در حال حاضر به برخی برنامه‌ها از جمله کتابخانه‌های روستایی توجه خاص نشان داده است که برپایی نشست حاضر مؤید این نکته است.

وی در ادامه سخنانش با بیان این موضوع که «اساساً برخی نهادها در توسعه نقش مؤثرتری ایفا می‌کنند»، افزود: «از آنجا که روستاییان از مهمترین اقشار مملکت هستند برای تحقق توسعه در مناطق روستایی می‌بایست فکر ساخته شود و یکی از مهمترین مکانها برای ساختن فکر، کتابخانه‌های روستایی است. در واقع، تأسیس و راه‌اندازی این گونه کتابخانه‌ها در روستاها یک نهضت عظیم بوده و دارای سرنوشت خاصی است.»

وی همچنین اظهار داشت: «بسیار خوشوقتم که اعلام کنم دوست و همکار عزیزمان آقای دکتر افشار به ایران بازگشته‌اند و

ایجاد این مکانها به این دلیل بود که کتابخانه را به واسطه مقبولیت عامه و گسترده آن یک کانون فرهنگی مورد اعتماد پذیرفتند و به واسطه همین پذیرش مانع از رفت و آمد جوانان خود به کتابخانه نشدند.»

این کتابدار نمونه کتابخانه روستایی در ادامه چنین گفت: «اینجانب در جایگاه یک کتابدار افتخاری و یک جوان روستایی این رسالت مقدس را خالصانه پاس می‌دارم و بر این عقیده هستم که کتابخانه‌های روستایی یگانه پایگاههای فرهنگی در روستاها هستند. از تمامی آنهایی که می‌بینند، می‌شنوند و می‌فهمند خواستارم به مانند گذشته به بهانه فرعه‌ها، چشم بر اصلها نبوشانند و بدانند که فربهی شهرها از طعم تلخ مهاجرت دیروز شکل گرفته است و حفظ و حراست از روستاها که در حقیقت چشمه‌های فرهنگ ایران زمین بوده‌اند و باید همیشه جوشان باشند و همچنین توسعه فرهنگ کشاورزی به منزله یک رسالت مقدس و الهی میسر نخواهد شد مگر با ایجاد بستری مناسب در جهت ایجاد انگیزه برای حضور مستمر جوانان و نوجوانان روستایی در عرصه فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی روستا.»

او در بخش دیگری از سخنانش با طرح این نکته که روستای آباد امروز ثمره تلاش رادمردان مخلص است که با آرمانهای جهادگونه خویش، کلبه‌های آفت زده دهقانی را به خانه‌های نور و امید میدل ساختند، افزود: «بیایید نگذاریم این بارقه امید به خاموشی گراید. بیایید طراوت آبشارهای جاری اندیشه جوان روستایی را که چون آب پاک است، چون جوی روان، نوازی کارگر بیندیشیم، بیایید همگام با کتاب خلقت، اندیشه‌های بکر او را به سوی روشنایی سوق دهیم و در این راه چه زیباست اشاعه فرهنگ کتابخوانی که به حقیقت، کتاب یگانه مونس تنهایی‌های او است. هنگامی که دختر بچه روستایی می‌گوید: کتابهای قصه کتابخانه روستای من را چندین بار خوانده‌ایم و باز هم می‌خوانیم شاید برای من کتاب جدیدی بیاورند، کدامین قلم باید بر صفحه سیاست مالی برای نگهداشت این احساس پاک و اشاعه این فرهنگ زیبا یعنی فرهنگ کتابخوانی و رواج اندیشه‌های نو در روستا بلغزد. کدام نگاه باید ببیند و کدام گوش باید صدای دخترک روستایی را بشنود. این نشان از علاقه اوست و این علاقه نباید به احساسی سرد تبدیل شود.»

وی در پایان خاطرنشان ساخت: «در ادامه این راه، ما

روستایی پیش از پیروزی انقلاب اشاره کرد و گفت: «اولین کتابخانه روستایی در ایران به سال ۱۳۳۴ افتتاح گردید. در سال ۱۳۴۰ به همت سازمان ترویج کشاورزی باشگاههایی به نام «چهاردل» تشکیل شد که یکی از مأموریت‌های آنها ایجاد کتابخانه در روستاها بود و سرکار خانم انصاری از بانیان این باشگاهها هستند. در آذرماه سال ۱۳۴۴ کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با ایجاد کتابخانه‌های سیار در روستاها فعالیت‌هایی را در این زمینه آغاز کرد و در سال ۱۳۴۷ وزارت تعاون، تعدادی خانه فرهنگ روستایی در برخی مناطق دایر ساخت. یکی از برنامه‌های این خانه‌ها، برپایی کتابخانه در روستاها بوده همچنان که امروزه برخی کتابخانه‌های این خانه‌های فرهنگ که از گذشته به‌جا مانده‌اند به شکل جدید مشغول کار هستند.»

در ادامه جلسه، خانم برائتی، کتابدار نمونه کتابخانه روستایی «ملک آباد» از توابع شهرستان مشهد که سال گذشته نیز از سوی وزارت جهاد کشاورزی، مروج زن نمونه در سطح کشور معرفی

گردیده بود در خصوص مسائل و مشکلات کتابخانه‌های روستایی به ایراد سخن پرداخت. وی در بخشی از سخنانش گفت: «وزارت جهاد سازندگی در گذشته با ایجاد خانه‌های ترویج، برگزاری دوره‌های آموزشی، ترویج و اشاعه فرهنگ کشاورزی، ارتقای کمی و کیفی اطلاعات کشاورزان، به ویژه زنان، به منزله نیمی از جمعیت فعال و شاغل روستایی، تجهیز و پشتیبانی نیروی انسانی، نشر و انتشار مجلات ویژه کشاورزان و دامداران، ایجاد پایگاههای آموزشی و مهمتر از همه ایجاد کتابخانه‌های روستایی به منزله پایگاههای مهم فرهنگی و آموزشی در سطح روستاها خدمات ارزنده‌ای به روستاییان ارائه کرد.»

در این میان، کتابخانه‌های روستایی که دیروز به همت جهادسازندگی تأسیس و امروز با تلاش جهاد کشاورزی به کار خود ادامه می‌دهند نمونه کاملی از پایگاههای آموزشی، کانونهای فرهنگی و ایستگاههای تحقیقاتی و مطالعات بومی هستند که با مشارکت جوانان خوش ذوق و رهبران پیشگام محلی بیشترین خدمات فرهنگی را به جامعه روستایی عرضه داشته‌اند. اینکه نیاز و کمبود همیشه گریبانگیر این اماکن فرهنگی بوده است، قناعت جوان روستایی که یگانه مصداق صداقت او است، این کمبودها را نادیده گرفته است. شاید استقبال بسیار خوب روستاییان عزیز ما از

از آنجایی که روستاییان از مهمترین اقشار مملکت هستند برای تحقق توسعه در مناطق روستایی می‌بایست فکر ساخته شود و یکی از مهمترین مکانها برای ساختن فکر، کتابخانه‌های روستایی است. در واقع، تأسیس و راه‌اندازی این‌گونه کتابخانه‌ها در روستاها یک نهضت عظیم بوده و دارای سرنوشت خاصی است

مجلس شورای اسلامی رسید و براساس آن این وزارتخانه از هرگونه فعالیت فرهنگی در روستاها منع شد. بنابراین، در طی این سالها تا سال ۱۳۷۲ فعالیت این کانونهای فرهنگی در روستاها دچار وقفه و رکود شدیدی گردید و تعداد آنها به ۱۲۵۰ باب کاهش یافت. از سال ۱۳۷۳ تاکنون تعداد این کتابخانه‌ها با رویکردی ترویجی و آموزشی به طور نسبی افزایش یافت و در حال حاضر به ۲۱۲۶ باب رسیده است.»

شکری در بخشی دیگر از گزارش خود،

ارتقای سطح آگاهی و دانش روستاییان، به ویژه جوانان و نوجوانان روستایی، ایجاد زمینه مناسب جهت تحقق توسعه انسانی در روستاها پوشش دادن اوقات فراغت روستاییان به صورت سازنده و مفید در جهت دانش‌اندوزی، ایجاد ارتباط بین روستا و مراکز علمی و آشنا کردن آنها با دانش روز جهت رفع مشکلات مختلف روستا، آشنایی روستاییان با امکانات بالقوه منابع تولیدی و بهره‌گیری صحیح از ابزار تولیدی در روستا،

افزایش علاقه و شوق به پیشرفت، افزایش حس تعاون و همکاری در بین روستاییان و ایجاد تمایل به مشارکت در امور مختلف را از اهداف تشکیل کتابخانه‌های روستایی برشمرد.

همچنین وی، ارائه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی، اجرای آموزشهای عمومی، انجام فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی با مشارکت زنان و جوانان روستایی، کمک به امر سوادآموزی با ارائه کتابهای مناسب را از کارکردهای متعدد این مراکز عنوان کرد.

این مقام مسئول در وزارت جهاد کشاورزی درخصوص وضعیت آمارهای مربوط به کتابخانه‌های روستایی به ترتیب موضوعات مورد بررسی، این‌گونه توضیح داد: «در سال ۱۳۸۰ مجموع کتابخانه‌های روستایی به ۲۱۲۶ باب بالغ گردید که ۸۰۰۰ روستا را با جمعیتی در حدود ۴/۸ میلیون نفر که معادل ۱۲/۵ درصد جمعیت روستایی کشور است تحت پوشش قرار داده است. ضمن آن که ۵۰۰ هزار نفر در این مراکز عضویت دارند که ۴۰ درصد آنها

کتابداران روستایی با تمام وجود آنچه را که در تمامی سالهای نیاز و کمبود، در حقیقت ناب معرفت ایجاد کردیم، یعنی کتابخانه‌های روستایی و اشاعه فرهنگ زیبای کتابخوانی، با تمام توان حفظ خواهیم کرد. پس بیایید با مشارکت همگانی و حمایت همه‌جانبه از این روشنی پرواز با ایجاد انجمنهای حمایتی، تشکلهای مردمی و حتی بودجه‌های مالی مشخص و به کارگیری قشر جوان و تحصیلکرده و متخصصان اهل فن و حمایت همه جانبه

رسانه‌های گروهی اجازه ندهیم این بستر زیبای فرهنگی از روستاها برچیده شود و یکبار دیگر فرهنگ روستایی طعم تلخ کمبود دیروز را بچشد.»

برنامه‌های پنجمین نشست انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با ارائه گزارشی از وضعیت موجود کتابخانه‌های روستایی توسط آقای شکری معاون اداره کل تجهیز نیروی انسانی و پشتیبانی شبکه ترویج و نظام بهره‌برداری وزارت جهاد کشاورزی ادامه یافت. وی در گزارش خود با مروری بر

تاریخچه گذشته و حال این کتابخانه‌ها چنین گفت: «اولین کتابخانه سیار روستایی در ایران به سال ۱۳۲۵ به همت بنیاد خاوردر منطقه ورامین آغاز به کار کرد. در طی سالهای بعد از آن تا پیش از انقلاب، برخی مؤسسات و سازمانهای غیردولتی یا دولتی به تاسیس و راه‌اندازی تعداد معدودی از کتابخانه‌های روستایی در برخی مناطق اقدام کردند که به دلیل فقدان توجه و حمایت‌های جدی از سوی بخشهای مذکور تمامی این اقدامات نیمه کاره رها مانده و به دست فراموشی سپرده شدند. اما پس از پیروزی انقلاب، شور و اشتیاق روستاییان برای اجرای فعالیتهای فرهنگی که در قالب هسته‌های خودجوش مردمی و با محوریت نیروهای تحصیلکرده جهادسازندگی در تکایا و مساجد روستایی متبلور شده بود موجبات تشکیل و فعالیت ۱۴۸۶۱ باب کتابخانه روستایی را تا سال ۱۳۶۲ در کل کشور فراهم آورد. در همین سال اساسنامه تشکیلات وزارت جهاد سازندگی به تصویب

در سال ۱۳۸۰ مجموع کتابخانه‌های روستایی به ۲۱۲۶ باب بالغ گردید که ۸۰۰۰ روستا را با جمعیتی در حدود ۴/۸ میلیون نفر که معادل ۱۲/۵ درصد جمعیت روستایی کشور است تحت پوشش قرار داده است

در کنار مساجد و حسینیه‌ها، ۳۱۳ باب استیجاری و تعداد ۲۰۳ باب در منازل شخصی، پایگاههای بسیج، مدارس روستایی و سایر اماکن خصوصی یا دولتی مستقر بوده‌اند.

همچنین به لحاظ زمان کاری، ۵۸ درصد کتابخانه‌های روستایی بین ۵ تا ۷ روز، ۲۵ درصد بین ۳ تا ۵ روز، ۱۲ درصد ۳ روز و ۵ درصد کمتر از ۳ روز در طول هفته دایر بوده‌اند. درهای ۶۹ درصد آنها کمتر از ۴ ساعت، ۲۴ درصد بین ۴ تا ۶ ساعت و ۷ درصد

بیش از ۶ ساعت بر روی مراجعان و مخاطبان باز بوده است.

ضمناً آمارها، میانگین افراد باسواد در روستاهای دارای کتابخانه را ۶۷ درصد نشان می‌دهد.

شکری در خصوص محسنات و مزایای این کتابخانه‌ها یادآور شد: «اجرای کار به صورت داوطلبانه، چرخش زیاد کتاب و استفاده مؤثر از منابع، هزینه بسیار محدود کتابخانه‌های روستایی و تأثیر زیاد فرهنگی آن باتوجه به عدم وجود گزینه‌های دیگر جوانان روستایی از مزایای این نوع کتابخانه‌هاست.»

وی پس از بررسی وضع گذشته و حاضر کتابخانه‌های روستایی، صریحاً به این موضوع اشاره کرد که وزارت جهاد کشاورزی به دلیل مأموریت‌های خاصی که دارد از جمله تأمین مواد غذایی برای مردم و تغییراتی که در برخی بخشهای ساختاری آن پس از ادغام پدید آمده است، علی‌رغم آن که هیچ‌گونه مسئولیتی در قبال کتابخانه‌های روستایی نداشته و ندارد حالا دیگر قادر نیست آنها را اداره کند. از این‌رو، وی از کلیه مسئولان فرهنگی کشور به ویژه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درخواست کرد برای نجات و ادامه حیات این مراکز با تعیین متولی و نیز تخصیص ردیف اعتباری خاص جهت نگهداری و توسعه آنها، گام پیش نهد و مانع تعطیلی کامل آنها شود.

پس از مراسم بیانیه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی درباره

مؤنث و ۶۰ درصد مذکر هستند، همچنین ۴۵ درصد اعضا در گروه سنی زیر ۱۵ سال، ۳۵ درصد بین ۱۵ تا ۲۵ سال، ۱۴ درصد بین ۲۵ تا ۳۵ سال و ۶ درصد نیز در گروه بالاتر از ۳۵ سال قرار دارند.

به لحاظ سطح سواد، ۳۴ درصد از اعضا دارای سواد در حد ابتدایی، ۳۰ درصد سواد راهنمایی، ۱۹ درصد در حد متوسطه، ۱۱/۶ درصد دارای مدرک دیپلم و ۵/۴ درصد دارای مدارک بالاتر از دیپلم هستند.

بر این اساس، متوسط تعداد مراجعان روزانه به کتابخانه‌های روستایی در کل کشور ۶۵۲۴۹ نفر بوده است؛ یعنی به طور میانگین در هر روز ۲۹ نفر به کتابخانه محل سکونت خویش مراجعه کرده و از خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی و برنامه‌های جنبی آن بهره‌مند گردیده‌اند.

در همین سال، آمار کتابداران این کتابخانه‌ها، ۲۵۶۰ نفر بوده که ۶۹۵ نفر مؤنث و ۱۸۶۵ نفر مذکر هستند. از این تعداد کتابدار روستایی ۱۰/۲ درصد دارای مدرک ابتدایی،

۱۷/۱ درصد در حد راهنمایی، ۲۶/۳ درصد در حد متوسطه، ۲۸ درصد دیپلم و ۱۸/۴ درصد بالاتر از دیپلم هستند. ۱۷ درصد در بخش کشاورزی، ۳۸ درصد در آموزش و پرورش و سایر دواير دولتی و ۱۰ درصد در مشاغل آزاد مشغول هستند. همچنین ۳۲ درصد محصل، دانشجوی و طلبه بوده و ۳۰ درصد آنان نیز بیکار هستند.»

شکری اضافه کرد: «در پایان سال ۱۳۸۰ تعداد کتابهای موجود در قفسه این کتابخانه‌ها بالغ بر ۵/۵ میلیون جلد بوده که ۲۷/۱ درصد آنها را کتابهای دینی، مذهبی و عقیدتی، ۲۶/۴ درصد را کتابهای مربوط به کودکان و نوجوانان، ۲۵/۸ درصد را کتابهای داستانی، ادبی و هنری، ۱۴/۶ درصد را کتابهای علمی، آموزشی و کمک درسی و ۶/۱ درصد را سایر موضوعات در بر گرفته است.

به لحاظ مکانی، تعداد ۸۵۰ باب از این کتابخانه‌ها دارای ساختمان مستقل و مالکیت مشخص بوده و مابقی یعنی ۷۶۰ باب

کتابخانه‌های عمومی روستایی به عنوان یکی از مهمترین پایگاه‌های علمی - فرهنگی روستا تلقی می‌شوند و هدف از تأسیس آنها کمک به تداوم و ارتقای آموزش و یادگیری و گذران اوقات فراغت به نحو مطلوب و فراهم آوردن امکانات مطالعه و یادگیری برای روستاییان و روستایاران (روحانی، معلم، مروج، دامیار، پزشک و...) است

اجتماعی روستایاران باید به نحوی با کتابخانه عمومی روستا ارتباط داشته باشند و متقابلاً کتابخانه باید امکانات و شرایط این ارتباط را فراهم نماید.

۴. مجموعه کتابخانه عمومی روستایی باید به نحو مطلوبی انتخاب و فراهم‌آوری شوند و تنوع، ذوق، سلیقه و گرایشهای انسانی، فرهنگی را ارتقا دهد در عین حال مکمل فعالیت‌های علمی، فنی و اجتماعی روستایاران و روستاییان باشد. امکانات بهره‌گیری از همه انواع مواد اعم از کتابی و غیرکتابی در کتابخانه باید فراهم باشد.

۵. فن‌آوری اطلاعات و رشد و توسعه شتابان آن در پیش روی ماست و براساس ادعای فن‌آوران، این تلاشها بیشتر به منظور ارائه آنها در نقاط دورافتاده و محروم و دسترس‌پذیری جمعی (دهکده جهانی) انجام می‌گیرد. فراهم نمودن امکان حضور این فناوری به نحوی شایسته و مطالعه شده برای روستاییان توصیه می‌شود. دور پزشکی (Tele Medicine) و دور کشاورزی (Tele Agriculture) دو نمونه مثال زدنی در این حوزه هستند.

۶. تدوین و تنظیم و ارائه استانداردهای بومی از وظایف کتابداران و اطلاع‌رسانان برای کتابخانه‌های عمومی روستایی است. بدیهی است در این میان بهره‌گیری از دانش روستایاران و نیروهای با تجربه امری ضروری تلقی می‌گردد.

۷. به گروه‌های آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهها توصیه می‌شود دروس و دوره‌هایی را در رابطه با کتابخانه‌های عمومی روستایی تهیه و تدوین نمایند.

۸. به مراکز آموزش نیروی انسانی دستگاه‌های مرتبط با امور روستایی کشور توصیه می‌شود آشنایی با کتابخانه‌های عمومی روستایی و تربیت نیروی انسانی برای این کتابخانه‌ها را در دستور کار خود قرار دهند.

۹. رسانه‌های گروهی کشور بالاخص مطبوعات باید فصلها و صفحات ویژه‌ای را برای نشر و بیان مطالب علمی و راهبردی و همچنین انعکاس تلاشها و فعالیت‌های کتابخانه‌های عمومی روستایی اختصاص دهند و نقش آموزشی و اطلاع‌رسانی در این

«کتابخانه‌های عمومی روستایی ایران» قرائت شد که متن کامل آن بدین شرح است:

«به نام خداوند رحمتگر مهربان»

ایران را سرزمین روستادگان دانشمند نامیده‌اند. «کتابخانه عمومی روستا» به عنوان دانشگاه مردم روستایی تلقی می‌شود. نوشته‌ها، مقالات علمی و آثار انتشار یافته در زمینه توسعه و به طور اخص توسعه روستایی از کتابخانه و مراکز فرهنگی در روستاها و نقش آنها در ایجاد تحول به عنوان یک ضرورت یاد می‌کنند.

وجود بیش از ۲۰۰۰ کتابخانه روستایی در کشور که به همت مردم روستایی و با حمایت‌های رسمی و غیررسمی نهادهای دولتی و مردمی تأسیس و راه‌اندازی شده‌اند، بر این نیاز در روستاها صحنه می‌گذارد. انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران خود را موظف می‌داند ضمن ارائه پیشنهادات راهبردی، نظر مسئولان و دست‌اندرکاران مسائل علمی - فرهنگی روستایی کشور را به این امر مهم جلب نماید. امید است در پرتو عنایت حضرت حق تعالی و همت مردم و دولت بتوانیم آینده خوبی را برای کتابخانه‌های عمومی روستایی کشور رقم بزنیم.

۱. کتابخانه‌های عمومی روستایی به عنوان یکی از مهمترین پایگاه‌های علمی - فرهنگی روستا تلقی می‌شوند و هدف از تأسیس آنها کمک به تداوم و ارتقای آموزش و یادگیری و گذران اوقات فراغت به نحو مطلوب و فراهم آوردن امکانات مطالعه و یادگیری برای روستاییان و روستایاران (روحانی، معلم، مروج، دامیار، پزشک و...) است.

۲. کتابخانه‌های عمومی روستایی توسط مردم تأسیس و اداره می‌شوند و وظیفه نهادهای دولتی حمایت و پشتیبانی کامل از آنهاست. کتابخانه‌های عمومی مراکز و شهرها موظفند در برنامه‌های خدمات عمومی خود جایگاه ویژه‌ای برای کمک و حمایت از کتابخانه‌های روستایی لحاظ نمایند.

۳. کلیه فعالیت‌های علمی، فنی، فرهنگی، هنری،

منظور حمایت و پشتیبانی از کتابخانه‌های عمومی روستایی محموله‌های اطلاعاتی (اعم از کتاب، نشریه و لوح فشرده...) ارسالی به روستاها را شامل تحقیق‌های ویژه خود نمایند. این امر در توزیع و اهدای منابع در روستاها نقش مهمی را ایفا می‌کند.

۱۵. مؤسسه مالی و اعتباری، مؤسسات خیریه، اشخاص حقیقی، بانکها و در رأس آنها بانک کشاورزی ایران و سازمان مرکزی تعاون روستایی کشور با تدوین ضوابط و مقررات ویژه می‌توانند راه‌اندازی و پشتیبانی و حمایت از کتابخانه‌های عمومی روستایی را در دستور کار خود قرار دهند.

در پایان انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران به تمام کتابداران و اطلاع‌رسانان کشور بالاخص اعضای خود توصیه می‌نماید، ضمن کمک به تأمین و راه‌اندازی کتابخانه‌های عمومی روستایی، آنها را از هر طریق و با هر امکانی که می‌توانند پشتیبانی و حمایت نمایند.

پایان بخش برنامه‌های این نشست «تربیب آزاد» بود که تعدادی از کتابداران، مسئول امور کتابخانه‌های روستایی در مدیریت ترویج و مشارکت مردمی سازمان جهاد کشاورزی استان خراسان، دکتر افشار، آقای شکری و آقای دکتر فتاحی درخصوص مسائل، مشکلات، معضلات و راهکارهای اجرایی برای رفع تنگنای کتابخانه‌های روستایی صحبت کردند.

حوزه داشته باشند.

۱۰. فروش کتاب، مجله و انواع دیگر محصولات فرهنگی دارای مجوز و منتشر شده در کشور باید بدون هیچ‌گونه محدودیتی در کتابخانه‌های عمومی روستایی جاری شود. ناشران می‌توانند برای این فعالیت - تسهیلات و تمهیداتی را معمول دارند.

۱۱. بهره‌گیری از امکانات بخش خصوصی حوزه کشاورزی به منظور تأسیس و راه‌اندازی کتابخانه‌های عمومی روستایی - آن طور که تجربه کشورهای مانند چین و مالزی نشان می‌دهد - بسیار کارساز است. فراموش نباید کرد روستایی آگاه عامل بقا و تداوم در توسعه پایدار کشاورزی است.

۱۲. به‌کارگیری نیروهای جوان و علاقه‌مند در کتابخانه‌های عمومی روستایی و آموزش پیوسته آنها برای ادامه و ارائه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی، ضمن ایجاد تحول در توسعه روستایی، اشتغال جمع زیادی را فراهم می‌کند. اشتغالی که با توجه به پویایی آن خود عامل اشتغال‌زایی آگاهانه دیگر نیروهای موجود روستاست.

۱۳. زنان و مردان روستایی در بهره‌گیری و اداره کتابخانه‌های عمومی روستایی سهمی برابر دارند. بنابراین، کتابخانه عمومی روستایی باید امکانات برابر برای هر دو گروه فراهم آورد.

۱۴. به وزارت پست و تلگراف و تلفن توصیه می‌شود به